

Over het leiden van groepen en teams

Een verslag van de studiedag van de NVGP op 8 april 2011 in congrescentrum De Reehorst te Ede.

Anne-Marie Claassen is psychotherapeut en werkt op De Viersprong te Halsteren. Ze is tevens voorzitter van de VKP.

Op één van de eerste mooie warme dagen van dit jaar zijn er zo'n driehonderd mensen naar Ede gekomen voor de veertiende editie van de studiedag Groepen. Net zo als vorige jaar was Roelof Wolters niet de enige organisator, maar werd hij ondersteund door de NVGP. Daarnaast had hij inhoudelijke steun van Cor de Haan. Dit was te merken aan het multidisciplinaire karakter van de studiedag. En natuurlijk aan het onderwerp, wat niet te missen is als je iets met multidisciplinaire teams wilt: leiderschap. Cor de Haan is klinisch psycholoog / psychotherapeut, opleider-supervisor NVGP, P-opleider en hij heeft een eigen praktijk voor opleiding en training Groepsdynamica.

Na de altijd frisse en leuke intro door Wolters zelf, was het woord aan Professor Mark van Vugt, sociaal en organisatiepsycholoog aan de VU in Amsterdam en aan de Universiteit van Oxford. Dit laatste was te merken aan zijn prettige en charmante Engelse tongval op onverwachte momenten. Zijn voordracht bracht ons *back to basic*. We kregen verhalen te horen over de evo-

lutie van leiderschap, over het gedrag van primaten (apen) en over de biologie van de mens (testosteron). Dit alles koppelde hij aan de moderne visie op leiderschap én hij vergeleek de gezichtsuitdrukkingen van wereldleiders met die van mannelijke chimpansees of gorilla's. Kortom, een zeer vermakelijk praatje waarbij het hoogtepunt naar mijn idee het filmpje was over hoe één persoon een hele menigte in beweging kan brengen, en de les die we daarbij kregen over leiderschap, namelijk dat het in de tegenwoordige tijd overgewaardeerd is. Dat je geen leider kan zijn als je geen volgers hebt. Om dit hoogtepunt nogmaals te beleven, of voor mensen die de studiedag hebben gemist; kijk op YouTube en type in: *Leadership Lessons from Dancing Guy*. Doe het nu en ervaar de forse glimlach om uw mond!

Wanneer u de *flow* niet ervaart dan heeft u waarschijnlijk het verkeerde filmpje gezien. Of u bent toch geen groepsmens...

De tweede algemene lezing was van Willem de Haas. Hij is klinisch psycholoog / psycho-

therapeut, opleider en supervisor NVGP, heeft een eigen adviesbureau en is auteur van het boek *Groepsbegeleiding en groepsbehandeling in de gezondheidszorg*. Zijn verhaal was minder hilarisch dan de presentatie van zijn voorganger, maar desalniettemin niet minder interessant. Te meer daar het veel dichter op ons dagelijks werk aansloot. Hij vertelde over het verschil op de werkvloer tussen *taak* en *proces* en welke inzet de leider daarin heeft. Als het gaat om de taken moet de leider meer een organisator en een gangmaker zijn. Als het op proces aankomt, zal de leider meer een groepsleider zijn en moeten ingrijpen op de dynamiek in het team. De teamleider heeft dus meerdere kwaliteiten nodig en moet kunnen beschikken over verschillende houdingen en gesprekstechnieken. Een groepspsychotherapeut zou dus prima een teamleider kunnen zijn, mits hij ook taakgericht kan werken. Hij had dan ook een aantal tips voor de luisteraar met ambitie om leider te worden: laat de processen komen, bevorder de gewenste processen en begrensd de ongewenste processen, en verbindt dan de processen met de taak. Lees zijn artikel elders in dit tijdschrift.

Na de koffiepauze was de eerste workshopronde. Het fijne van dit congres is dat het ook echte *workshops* zijn. Je wordt als deelnemer aan het werk gezet. De onderwerpen waren divers rondom het thema van de dag en de verschillende disciplines waren goed vertegenwoordigd.

Mijn eerste workshop was bij Hugo Wolters, gz-psycholoog / psychotherapeut

bij GGZ Drenthe en Joost Walraven, klinisch psycholoog / psychotherapeut en teamleider bij Dimence; twee enthousiaste jongemannen die ons hielpen om spelenderwijs veranderingen in onszelf aan te brengen aangaande de gedachten over de reorganisaties en bezuinigingen die ons allen boven het hoofd hangen of al volop gaande zijn. Door te starten met het negatieve en dit op een post-it te schrijven kwam er veel los, met name herkenning. De volgende opdracht was om vanuit dat wat je overkomt, naar je eigen actieradius te kijken. Waar heb je zelf invloed op? Vervolgens gingen de gekleurde post-its over tafel met dingen van hoop voor het team. Veel mensen ervoeren het als een opluchting om op deze luchtige manier naar de afdelingsproblematiek te kijken.

In de tweede ronde volgde ik de workshop van Wim Goossens. Hij is expertdocent aan de Hogeschool Zuyd te Sittard en hij verzorgt opleidingen, trainingen en workshops op het gebied van groepen en groepsdynamica voor landelijke koepelorganisaties en opleidingen. Deze workshop sloot mooi aan bij de lezing van Willem de Haas, hoewel Goossens zo zijn eigen terminologie had. Met een groeps casus waarbij wij in de groep werden gezet liet hij ons ervaren welke inbreng op taak- dan wel op procesniveau werd gedaan. Een pittige klus, met pittige onderwerpen. Zoals de gefingeerde groep bewoners die te horen had gekregen dat er een pedofiel in de wijk is komen wonen. Hoe verloopt dan zo'n gesprek? Toch veel op procesniveau, met

veel eigen meningen, iedereen wil er iets over zeggen. Er was een enkeling die bedacht tot hoe laat men zou blijven discussiëren en of het wel effect zou hebben om op te treden als bewoners.

De studiedag werd op vrolijke wijze afgesloten met cabaret van Joep Onderdelinden. Kortom, wederom, voor de veertiende keer, een prachtig congres Groepen!